

Akran Zorbalığını Önlemeye Yönelik Okul Politikalarımız ve Uygulamalarımız

Akran Zorbalığı; Bir ya da daha fazla öğrencinin başka bir öğrenciye baskı uygulayarak zarar vermek amacıyla bilinçli/kasıtlı bir biçimde olumsuz eylemde bulunmasıdır. Bu noktada söz konusu olumsuz eylem Sözlü Zorbalık, Fiziksel Zorbalık,, Duygusal Zorbalık, Siber Zorbalık, şekillerde ortaya çıkabilir.

Bu belgedeki önlemlerin amacı şudur:

- Öğrenciler, öğretmenler, okul personeli ve ebeveynler akran zorbalığının ne olduğunu ve etkilerinin ne olduğunu farkına varır;
- Okul topluluğunun tüm unsurları, okulda veya topluluk içinde akran zorbalığını önlemek ve çözmek için hangi politika ve prosedürlerin gerekli olduğunu bilir;
- Okul, prosedürlerinin verimliliğini izleyebilir ve gerektiğinde düzeltebilir.

Hedef

- 1- Öğrencilerin akran zorbalığı kavramını tanımlamalarını sağlamak.
- 2- Öğrencilerin akran zorbalığı olan ve olmayan davranışları ayırt edebilmelerini sağlamak.
- 3- Öğrencilerin bir akran zorbalığı durumunda karşılaşılabileceği farklı rollerin farkına varmalarını sağlamak.
- 4- Öğrencilerin akran zorbalığına maruz kalan bir öğrenci ile empati kurabilmelerini sağlamak.
- 5- Öğrencilerin akran zorbalığında izleyici rolündeki öğrenci(ler) ile empati kurabilmelerini sağlamak.
- 6- Akran zorbalığına maruz kalan öğrencilerin zorbalık ile nasıl baş edebileceğini bilmelerini sağlamak.
- 7- Akran zorbalığına tanık olan izleyicilerin zorba davranışa maruz kalan öğrenciye nasıl yardım edebileceklerini bilmelerini sağlamak.
- 8- Akran zorbalığı davranışı gösteren öğrencilerin yapması gereken zorbalık içermeyen davranışların farkına varmalarını sağlamak.

Akran Zorbalığı İle İlişkili Davranışlar:

- **Fiziksel Zorbalık**

Vurmak, tokat atmak, dövmek, tekmelemek, itmek- çekmek, tırnaklamak, saçını çekmek, çelme takmak, tükürmek, eşyalara zorla el koymak, para ya da eşya çalmak, zorla bir şeyler ısmarlatmak, defter ya da kitaplarını karalamak, eşyalarını izinsiz kullanmak fiziksel zorbalık örnekleridir.

- **Sözel Zorbalık**

Küfür etmek, alay etmek, dalga geçmek, lakap takmak, bedensel özellikleriyle alay etmek (boyu, kilosu, saçı vb.), dış görünüşüyle (giysi, gözlük) alay etmek, konuşma tarzı, aksanı veya ağzı (şivesi) ile dalga geçmek, aşağılamak, küçük düşürmek, hakaret etmek sözel zorbalık örnekleridir.

- **İlişkisel/Sosyal Zorbalık**

Dedikodu yapmak ve yaymak, asılsız söylentiler yaymak, sırlarını ortaya çıkarmak, arkadaş grubundan dışlamak, soyutlamak, yanına oturmasını istememek, toplum içinde utandırmak veya küçük düşürmek, jest ve mimikler ile istenmediğini hissettirmek, görmezden gelmek, küsmek, kıskandırmak, taklit etmek, kıs kıs gülmek, tehdit etmek, okul dışı aktivitelere dâhil etmemek gibi davranışları içerir.

- **Siber Zorbalık**

Sosyal medya, mesajlaşma ve oyun uygulamaları gibi platformlarda veya cep telefonu aracılığıyla yapılabilen, zorbalığa maruz kalanları korkutmayı, kızdırmayı veya utandırmayı amaçlayan, tekrarlayıcı davranışlardır.

Akran Zorbalığı Önleme ve Müdahale

Öğrencilerin akran zorbalığının ne olduğu ve bununla ilgili durumları çözmek için nasıl ilerleyebilecekleri konusunda bilgilendirilmeleri önemlidir. Akran zorbalığı ile mücadele faaliyetlerimiz aşağıdaki önlemleri içermektedir:

- Olumlu iklim ve okul kültürü oluşturulması.
- Öğrencilerin empati yeteneklerinin güçlendirilmesine yönelik faaliyetlerin yapılması.
- Okuldaki durumların haritalandırılmasının anket, sosyogram, röportaj vb ile yapılması.
- e-Güvenlik konusunda öğrencilerin ve çalışanların düzenli eğitiminin yapılması.
- Akran zorbalığı ve ardından gelen disiplin cezalarının açıkça tanımlanması ve bu konuda öğrencilerin bilgilendirilmesi.
- Konunun uzmanı olan eğitimcilerin okul öğrencilerine eğitim vermelerinin sağlanması.

- Akran zorbalığı ile ilgili bülten panoları, basılı materyaller ve broşürler yaparak öğrencilerin bu konuya dikkatlerinin çekilmesi ve koruyucu önlemleri öğrenmelerinin sağlanması.
- Siber akran zorbalığına karşı çevrimiçi ortamda uyulması gereken kural ve politikaların oluşturulması, Netiquette olarak adlandırılan bu kurallarla her öğrencinin tanışmasını sağlayıcı etkinliklerin düzenlenmesi.
- Okul düzeyinde akran zorbalığının önlenmesi konusuna kapsamlı bir yaklaşım geliştirilmesi.
- Zorbalığın ne olduğu ve kişi üzerindeki etkisi hakkında genel bir bilgi düzeyi oluşturulması.
- Zorbalık karşıtı önlemlerin alınması.
- Bildirilen tüm uygunsuz davranışların düzenli olarak kayıt defterinin tutulması.

Akran Zorbalığına Karşı Uyulması Gereken Taslak Kurallar ve Davranış İlkeleri

Zorba davranış gösteren açınsından;

- Arkadaşlarımızın hepsi sizinle aynı şekilde olmak ya da sizin istediğiniz gibi görünmek zorunda değil, onları olduğu gibi kabul edebiliriz.
- Sinirlendiğinizde karşınızdaki kişiden uzaklaşmaya çalışın, bu durumu daha sonra konuşun.
- Başkalarının duygularına önem vermek zayıflık değildir.
- Öfkeli ve bilerek zarar verici davranışlar sergilemek de güçlü olmak demek değildir!
- Zorbalık davranışlarını sergiliyorsanız, yardım almak için rehberlik servisi ya da güvendiğiniz bir yetişkin ile konuşabilirsiniz.

Zorbalığa maruz kalan açınsından;

- Zorbalık yapana yüksek sesle “HAYIR!” diyerek rahatsızlığınızı net bir biçimde ifade edin.
- Zorbalık yapanın söyledikleri ya da yaptıkları karşısında kendi kendine “Bu benim problemim değil. Ben kendimi tanıyorum. O ne söylerse söylesin ben yine de iyi biriyim.” gibi olumlu mesajlar verin.
- Olayları gizleyerek zorba davranış yapan öğrencilere yardımcı olmayın. Çünkü gizlilik, zorbaların en güçlü silahıdır. Güvendiğiniz bir yetişkine mutlaka haber verin ve ondan yardım isteyin. Zorbayla karşılaştığınızda ortamı terk edin.

İzleyiciler açınsından;

- Zorbayı uyarabilir ve ona “Dur!” diyebilirsiniz.
- Zorbalığa uğrayan arkadaşınıza destek verebilirsiniz.
- Güvendiğiniz bir yetişkine durumu anlatarak yardım isteyebilirsiniz.
- Ne olursa olsun sessiz kalmayın!
- Gülümseyerek de olsa zorbaya güç vermeyin.

Denetim Listesi

- Okul, öğretmenleri ve personeli akran zorbalığı durumlarına etkili bir şekilde yanıt vermeleri için eğitir ve hazır çözüm sistemlerine sahiptir;
- Okul, anonim olarak bildirilenler de dahil olmak üzere bildirilen tüm uygunsuz davranış durumlarını kaydeder;
- Okul, okul topluluğunun herhangi bir üyesine akran zorbalığı hakkında net bilgi sağlar;
- Okul, önleme faaliyetlerini teşvik eder ve öğrencileri zorbalık durumlarının derhal çözümüne dahil eden stratejiler uygular;
- Söylentiler veya resmi katılım ile bilinen tüm zorbalık durumları okul tarafından araştırılır ve uygun önlemler alınır;
- Okul, akran zorbalığı mağduru öğrencileri savunur ve onlara eşlik eder;
- Okul topluluğunun tüm üyeleri, farkında oldukları veya şüphelendikleri herhangi bir zorbalık durumu hakkında okulu bilgilendirme görevlerinin farkındadır;
- Okul ortamında empati ruhunun gelişmesi için gerekli çalışmaları yapar.